

INFORMACIJA O PLANU DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2017. GODINU, SA IZVJEŠTAJEM SA JAVNE RASPRAVE

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Sl.list CG“, br.08/09) Vlada donosi godišnji Plan koncesija za određenu oblast, a što je u ovom slučaju za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu.

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisana su Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl.list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07), Zakonom o rudarstvu („Sl.list CG“, br.65/08) i Zakonom o koncesijama („Sl.list CG“, br.8/09) kojima je uređen način i postupak dobijanja koncesija za korišćenje prirodnog bogatstva-mineralnog resursa.

S obzirom da je Ministarstvo ekonomije procijenilo da se određene mineralne sirovine putem koncesije daju za korišćenje, kao i da su određena pravna lica podnijela inicijativu za dodjelu koncesija (na osnovu ocjene da su inicijative prihvatljive), predlaže Vladi Crne Gore da se iste uvrste u Plan davanja koncesija za 2017. godinu, i to:

1. Ležište „Ristova Ponta“ (TGK), opština Ulcinj,
2. Pojava AGK „Jargič“, opština Nikšić,
3. Pojava TGK „Pogled“, opština Rožaje,
4. Pojava TGK „Ober“, opština Pljevlja,
5. Tehnogeno ležište TGK „Sjenokosi“ – Šula, opština Pljevlja i
6. Ležište „Darza“ (TGK), opština Ulcinj.

Komisija za procjenu opravdanosti inicijativa, koju je obrazovalo Ministarstvo ekonomije, izvršila je terenski obilazak svih lokaliteta datih u ovom Planu i na osnovu geodetskog rekognosciranja utvrdila na topografskoj osnovi, 1:25 000, koordinate konturnih tačaka i površinu istih.

Komisija je na osnovu izvršene prethodne prospekcije (metoda vizuelnog otkrivanja i praćenja izdanaka rudnog tijela na površini – tzv. neposredna indicija) i podataka iz Osnovne geološke karte, 1:100 000, izvršila procjenu uslova za geološke i eventualne eksploatacione radove.

Komisija je inicijative investitora procijenila, sa aspekta potencijalnih geoloških rezervi i saznanja o kvalitetu istih i uslovima za eksploataciju, povoljnom za dodjelu koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju predmetnih mineralnih sirovina.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-planskoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i planskih dokumenata, o samoj poziciji prostora (nalaze se u široj okolini navedenih opština na, uglavnom, državnom zemljištu i u blizini nema naselja), kao i o zainteresovanosti određenih investitora za dodjelu koncesija.

Ministarstvo ekonomije je, u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o koncesijama, objavilo Poziv na javnu raspravu o Predlogu plana za davanje koncesija za 2017. godinu, koja je trajala od 2. do 9. marta 2017. godine i urađen je Izvještaj sa Javne rasprave.

Poslije sprovedene Javne rasprave, dalji postupak je dostavljanje Vladi Predlog plana za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu, sa Izvještajem sa javne rasprave, na razmatranje i donošenje.

❖ Opravdanost javnog interesa za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina daju se radi obezbjeđenja odgovarajućeg javnog interesa, unaprjeđenja rudarske djelatnosti, obezbjeđenja održivog korišćenja neobnovljivog mineralnog resursa zasnovanog na njegovom dugoročnom korišćenju, veće zaposlenosti, kao i racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstava, tehničko-tehnološkog unaprjeđenja i očuvanja životne sredine.

Dosadašnja iskorišćenost mineralnih sirovina i realna mogućnost njihovog daljeg i optimalnijeg korišćenja nameću potrebu za njihovim daljim istraživanjima, eksploatacijom i korišćenjem u skladu sa savremenim dostignućima nauke, tehnike i tehnologije i racionalnim upravljanjem prema međunarodnim standardima.

Planom davanja koncesija se vodi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način. U praksi se davanje koncesija pokazalo kao optimalan model valorizacije prirodnih potencijala.

U Crnoj Gori je registrovan znatan broj pojava nemetaličnih mineralnih sirovina među kojima su tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen.

Od svih nemetala, najveće trend rasta broja ležišta i pojava imaju, upravo, naprijed navedene mineralne sirovine. Uglavnom, sve registrovane nemetalične mineralne sirovine imaju svoje mjesto u razvoju države. Među njima su, posebno, izdvojeni tehničko-građevinski i arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen, kao najznačajnije nemetalične mineralne sirovine.

ZAKLJUČCI

1. Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila Informaciju o Planu davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu, sa Izvještajem sa javne rasprave.
2. Vlada Crne Gore je razmotrila i donijela Plan davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu, sa Izvještajem sa javne rasprave.

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

Broj: 970-60/2017-2
Podgorica, 10.03.2017. godine

**JAVNA RASPRAVA O PREDLOGU PLANA DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA
ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2017. GODINU**

Ministarstvo ekonomije, u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o koncesijama ("Sl.list CG", br.08/09), je dalo na javnu raspravu, prije upućivanja Vladi Crne Gore na donošenje, predlog Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu i uputilo je javni poziv građanima, državnim organima, mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama, pravnim licima i preduzetnicima i drugim zainteresovanim subjektima da se uključe u javnu raspravu i da svoje komentare, primjedbe, predloge i sugestije na predlog Plana dostave Ministarstvu ekonomije u pisanoj ili elektronskoj formi.

Poziv na javnu raspravu objavljen je dana 02.03.2017. godine u dnevnom listu "Dnevne novine" i na sajtu Ministarstva ekonomije.

Cilj ove rasprave je bio da se pribave komentari i sugestije građana, svih relevantnih institucija, predstavnika privrede, nevladinog sektora, kao i stručne javnosti, kako bi se tekst predloga Plana davanja koncesija unaprijedio prije donošenja od strane Vlade.

Ministarstvo ekonomije sprovelo je javnu raspravu o predlogu Plana davanja koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina za 2017. godinu u Podgorici dana 06.03.2017. godine u prostorijama ministarstva, za opštine:

Opština Ulcinj

1. Ležište „Ristova Ponta“ (tehničko-građevinski kamen) i
2. Ležište „Darza“ (tehničko-građevinski kamen)

Opština Nikšić

1. Pojava arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Jargič“

Opština Rožaje

1. Pojava tehničko-građevinskog kamena „Pogled“

Opština Pljevlja

1. Tehnogeno ležište tehničko-građevinskog kamena „Sjenokosi“ – Šula i
2. Pojava tehničko-građevinskog kamena „Ober“, opština Pljevlja

Javna rasprava o predlogu Plana davanja koncesija trajala je od 02. do 09. marta 2017. godine.

Takođe, zainteresovani subjekti mogli su u prostorijama Ministarstva ekonomije svakog radnog dana u vremenu od 10-14 sati da izvrše uvid u predlog Plana davanja koncesija za 2017. godinu i da dobiju dodatna pojašnjenja o istom.

Ministarstvo ekonomije je organizovanjem javne rasprave bilo otvoreno za sve vrste komunikacija i razmjenu informacija.

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE

Javna rasprava je pokazala nedovoljan nivo učešća zainteresovane javnosti. Na javnoj raspravi, koja je bila zakazana 6. marta 2017. godine, nije bilo prisutnih.

PITANJA, KOMENTARI I SUGESTIJE DOSTAVLJENI PISMENIM PUTEM I RELEVANTNI ODGOVORI

Ministarstvo nije dobilo nijednu primjedbu ili sugestiju stručne javnosti, kao i od relevantnih institucija i predstavnika privrede i građana sa područja opština u kojima se nalaze predmetna ležišta mineralnih sirovina. Primjedbe, odnosno sugestije u vezi pojave tehničko-građevinskog kamena „Ober“, opština Pljevlja, je jedino dostavila NVO „Da zaživi selo“ – Pljevlja i Vaso Knežević, samostalni savjetnik za zaštitu životne sredine u Sekretarijatu za prostorno planiranje Opštine Pljevlja.

NVO „Da zaživi selo“ je navela da se lokalitet „Ober“ nalazi oko 30 m iznad samog pljevaljskog izletišta „Perova luka“ i na desnoj je strani rijeke Vezišnice i da na tom dijelu ne postoji most za prevozna sredstva, već samo pješački i to drveni koji služi za potrebe pješaka-izletnika u „Perovoj luci“. Istknuto je da se u podnožju lokaliteta „Ober“ nalazi i stalni izvor pitke vode koji izletnici koriste za piće. NVO „Da zaživi selo“ istakla je da bi buduća eksploatacija dovela do toga da izletišta Pljevljaka „Perova lika“ ne bi opstalo i da bi izvor pitke vode bio ugrožen i shodno tome smatra da predmetni lokalitet treba isključiti od daljeg razmatranja za buduću eksploataciju.

Vaso Knežević, samostalni savjetnik za zaštitu životne sredine u Sekretarijatu za uređenje prostora Opštine Pljevlja, u ime Odjeljenja za zaštitu životne sredine istog, je naveo, između ostalog, da se predmetni lokalitet izuzme od razmatranja, jer isti nije Prostorno-urbanističkim planom Opštine Pljevlja predviđen i planiran za eksploataciju. Navedeno je da Pljevlja, kao rudarsko-industrijski grad ima i previše devastiranih površina i da izletišta „Perova luka“ građani koriste za rekereaciju i odmor i kao takav treba da se sačuva. Inače, ovo izletišta je uvršćeno u turističku ponudu Pljevalja od strane TO Pljevlja. Svi navedeni razlozi su dovoljni da se lokalitet „Ober“ isključi iz daljeg razmatranja za buduću eksploataciju.

U aktu Sekretarijata za uređenje prostora Opštine Pljevlja, br. 351-12/2017-2 od 24.02.2017. godine, dostavljen podnosiocu Inicijative za dodjelu predmetne koncesije, navedeno je da u Prostorno-urbanističkom planu Opštine Pljevlja (“Sl.list CG-opštinski propisi, br. 11/11) na području Opštine Pljevlja postoji više mogućih dobara koji mogu biti ustupljeni kroz davanje koncesije a na grafičkom prilogu 02 – Namjena površina – u plan su unijete pojedina aktuelna koncesiona područja. Ovim planom ostavlja se otvorena mogućnost da se i druga područja u obuhvatu plana, a za koja se donese Koncesioni akt realizuju u skladu sa njim.

Na osnovu naprijed navedenog akta Sekretarijata za uređenje prostora Opštine Pljevlja i na osnovu navedenih primjedbi učesnika u javnoj raspravi, Ministarstvo ekonomije je uputilo dopis Ministarstvu održivog razvoja i turizma , br. 970-60/2017-3 od 06.03.2017. godine, u kojem je navedeno da li se u skladu sa Prostorno-urbanističkim planom Opštine Pljevlja mogu izdati budućem Koncesionaru Urbanističko-tehnički uslovi za izvođenje rudarskih radova na ležištu „Ober“. U zavisnosti od odgovora Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije će ili nastaviti postupak davanja koncesije, nakon donošenja Plana koncesija, ili će ga obustaviti. U skladu sa ovim, Ministarstvo ekonomije će dati odgovor, odnosno obavještenje učesnicima u Javnoj raspravi o daljem postupku.

ZAKLJUČCI DO KOJIH SE DOŠLO NAKON JAVNE RASPRAVE – REZIME

Na osnovu razmotrenih pitanja, sugestija i komentara iznešenih i dostavljenih tokom trajanja javne rasprave, proizašli su sljedeći zaključci:

- ✓ Ministarstvo ekonomije se, tokom izrade Plana, rukovodilo, kako je već naprijed iznijeto, valorizacijom određenih mineralnih sirovina u sjevernom, posebno u sjevernom regionu države, kao i u Opštini Ulcinj nakon donošenja novog Prostorno-urbanističkog plana. Dalje, svi lokaliteti su bili obuhvaćeni kroz osnovna i detaljna geološka istraživanja i utvrđena je potencijalnost mineralne sirovine, kao i namjena ovih prostora kroz prostorno-urbanističku dokumentaciju.

- ✓ Svakako, treba istaći i mjere zaštite životne sredine, koje se sprovode tokom geoloških istraživanja i eksploatacije, u skladu sa zakonom.
- ✓ Ovom prilikom treba napomenuti jednu činjenicu da u dužem vremenskom periodu nemetalični mineralni resursi, u svjetskim razmjerama, dobijaju sve veći značaj i odavno su po ukupnoj proizvodnji prevazišli metalne mineralne sirovine, što je, naročito, karakteristično za visoko razvijene zemlje tržišne privrede.
- ✓ U Crnoj Gori je registrovan znatan broj pojava nemetaličnih mineralnih sirovina među kojima su tehničko-građevinski (u daljem tekstu: TGK) i arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen (u daljem tekstu: AGK).

Inače, od svih nemetala, najveće trend rasta broja ležišta i pojava imaju, upravo, naprijed navedene mineralne sirovine. Uglavnom, sve registrovane nemetalične mineralne sirovine imaju svoje mjesto u strateškom značaju za razvoj države. Među njima su, posebno, izdvojeni TGK i AGK, kao najznačajnije nemetalične mineralne sirovine.

Svi su izgledi, ne bez razloga, da će se ove mineralne sirovine, vrlo brzo, po značaju za privredni razvoj Crne Gore, a posebno za strategiju razvoja, svrstati među najznačajnije mineralne sirovine uopšte. Niz je razloga za ovakvu tvrdnju, kao što su: značajan broj ležišta i pojava različitih vrsta i tipova uz tendenciju njihovog povećavanja, ravnomjerna raspoređenost ležišta i pojava, lokacije, kratki vremenski period za izgradnju i otvaranje rudnika, uslovi eksploatacije, potražnje na tržištu, pristupni putevi do ležišta i pojava, neka su blizu manjih ili većih morskih pristaništa i dr.

- ✓ Činjenica je da se treba u svijesti laičke javnosti odreći teze „srednji vijek“ u rudarstvu kao djelatnosti koja nije prikladna savremenim ekonomijama. Dovoljno je pogledati liste najvećih svjetskih proizvođača nemetaličnih mineralnih sirovina i uvjeriti se da na njima dominiraju najrazvijenije zemlje svijeta. Nijedna od njih se nije odrekla rudarstva. Jer, komparativne prednosti rudarstva su nesumnjive.
- ✓ Kroz koncesionarstvo dolazimo do optimalnog korišćenja raspoložive mineralno-sirovinske baze i odgovarajućih korekcija na relaciji uvoz-izvoz, povećanja vrijednosti proizvodnje, zaposlenosti, uz poštovanje i rješavanje problema zaštite životne sredine, uticaja naučno-tehnološkog razvoja, kao i do određenih ograničavajućih faktora.
- ✓ Bez ekonomski razvijene zemlje, nema ni razvoja turizma, kao vrlo značajne grane privrede Crne Gore. Kroz poštovanje zakonskih propisa i struke, turizam ili bilo koja grana privrede, neće trpjeti štete od rudarske djelatnosti, već će samo doprinijeti njegovom razvoju.

Na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama („Službeni list“ CG“, broj 8/09), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2017. godine, je donijela

P L A N

DAVANJA KONCESIJA ZA DETALJNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA ZA 2017. GODINU, SA IZVJEŠTAJEM SA JAVNE RASPRAVE

Jedan od ciljeva davanja koncesija je uspostavljanje transparentnih uslova za davanje koncesija u cilju ravnopravnosti svih zainteresovanih subjekata, odnosno, učesnika u postupku davanja koncesija za korišćenje mineralnog resursa, kao i stvaranje uslova za rješavanje otvorenih pitanja od značaja za ostvarivanje prava na koncesiju.

Pored toga, koncesije se daju radi obezbjeđenja odgovarajućeg javnog interesa, unaprjeđenja rudarske djelatnosti, obezbjeđenja održivog korišćenja neobnovljivog mineralnog resursa zasnovanog na njegovom dugoročnom korišćenju, veće zaposlenosti, kao i racionalnog, ekonomičnog, pravilnog i efikasnog korišćenja prirodnih bogatstava, tehničko-tehnološkog unaprjeđenja i očuvanja životne sredine.

Dosadašnja iskorišćenost mineralnih sirovina i realna mogućnost njihovog daljeg i optimalnijeg korišćenja nameću potrebu za njihovim daljim istraživanjima, eksploatacijom i korišćenjem u skladu sa savremenim dostignućima nauke, tehnike i tehnologije i racionalnim upravljanjem prema međunarodnim standardima.

U tom cilju je neophodno da se primjenom zakonskih i drugih propisa pristupi sprovođenju procedure za davanje koncesija pod jednakim, transparentnim i nediskriminatorским uslovima, uz nadoknadu koja mora biti adekvatna valorizaciji prirodnog bogatstva, kako bi se na optimalan način koristili mineralni resursi. Međutim, mora se voditi računa da se korišćenje prirodnih resursa odvija na održiv način. U praksi se davanje koncesija pokazalo kao optimalan model valorizacije prirodnih potencijala.

U Crnoj Gori je registrovan znatan broj pojava nemetaličnih mineralnih sirovina među kojima su tehničko-građevinski (u daljem tekstu: TGK) i arhitektonsko-građevinski (ukrasni) kamen (u daljem tekstu: AGK).

Inače, od svih nemetala, najveće trend rasta broja ležišta i pojava imaju, upravo, naprijed navedene mineralne sirovine. Uglavnom, sve registrovane nemetalične mineralne sirovine imaju svoje mjesto u razvoju države. Među njima su, posebno, izdvojeni TGK i AGK, kao najznačajnije nemetalične mineralne sirovine.

Svi su izgledi, ne bez razloga, da će se ove mineralne sirovine, vrlo brzo, po značaju za privredni razvoj Crne Gore, svrstati među najznačajnije mineralne sirovine uopšte. Niz je razloga za ovakvu tvrdnju, kao što su: značajan broj ležišta i pojava različitih vrsta i tipova uz tendenciju njihovog povećavanja, ravnomjerna raspoređenost ležišta i pojava, lokacije, kratki vremenski period za izgradnju i otvaranje rudnika, uslovi eksploatacije, potražnje na tržištu, pristupni putevi do ležišta i pojava, neka su blizu manjih ili većih morskih pristaništa i dr.

Najznačajnija mineralna sirovina u Crnoj Gori je AGK ili, kako se najčešće naziva, ukrasni građevinski kamen. U doglednoj budućnosti ova nemetalična mineralna sirovina mogla bi se, po značaju za privredni razvoj Crne Gore, a posebno za strategiju razvoja, svrstati među najznačajnije mineralne sirovine uopšte, u koje su, za sada, uvršteni samo crveni boksiti i ugalj. Takva očekivanja zasnivaju se na nizu povoljnih faktora, kao što su: brojnost ležišta i pojava različitih vrsta i tipova kamena, razmještaj i lokacije ležišta i pojava, kratko vrijeme neophodno za izgradnju rudnika, povoljnost u vezi sa nabavkom i održavanjem opreme i dr.

Po broju ležišta i pojava, AGK je na drugom mjestu među čvrstim mineralnim sirovinama, poslije crvenih boksita, a sa bigrom, kao specifičnom vrstom AGK, na prvom mjestu. Svako ležište i pojava AGK je specifično i sa jedinstvenim kamenom, što je, uz dobar marketing, bitno za uspješan plasman.

Treba istaći da su ležišta i pojave AGK ravnomjerno raspoređeni na teritoriji Crne Gore, što je povoljno sa gledišta lokalne potrošnje, kao i zapošljavanja, odnosno, radne snage. Do ležišta i većine pojava AGK postoje pristupni putevi, odnosno, infrastruktura je na zadovoljavajućem nivou.

U pogledu ekološke komponente značajno je da površinski kopovi ukrasnog kamena pružaju više mogućnosti od drugih da se u konačnom rezultatu teren kopa oplemeni i učini ambijentalno i sadržajno bogatijim u odnosu na stanje prije otpočonjanja radova. Takvi objekti su izazov za svaralačku imaginaciju u pogledu pejzažne arhitekture, prostornog planiranja, pa i ekoloških sadržaja, odnosno, sa aspekta očuvanja i zaštite prirode. Za ekološku državu nije niti smije biti zamrzavanja svake privredne aktivnosti u primarnim djelatnostima, jer bi to vodilo stagnaciji i zaostajanju i negiralo bi plemeniti smisao ekološke ideje. Pravi smisao je da se radi i razvija, ali da se pri tome biraju najkorisnije ili bar najmanje štetne varijante u ekološkom pogledu.

U Crnoj Gori ležišta i pojave TGK su krečnjačko-dolomitskog i izuzetno dolomitsko-krečnjačkog sastava. S obzirom na geološku građu Crne Gore, broj sličnih ležišta i pojava može da ima tendenciju rasta. Ova mineralna sirovina je jeftina, pa sa tog aspekta ne trpi skupi transport. Znači, lokacija geološke formacije i potencijalnog rudnog tijela je ključni faktor za uvrštavanje u ležište i rentabilnu eksploataciju. Naravno, kvalitet se podrazumijeva, a lokacija razmatra i u odnosu na mogućnost transporta i na blizinu potrošača.

Ležišta TGK, kao što je već istaknuto, su ravnomjerno raspoređena na teritoriji Crne Gore i uglavnom se nalaze blizu većih potrošača.

Tehničko-građevinski kamen U Crnoj Gori je dobrog kvaliteta. Može se koristiti za izradu asfaltnih betona za putne zastore, izradu gornjih i donjih nosećih slojeva, izradu armiranog i prenapregnutog betona, izradu gornjih i donjih slojeva cementno-betonskih puteva, izradu donjih nosećih (tamponskih) slojeva, izradu zastora željezničkih pruga i kao lomljen, poluobrađen ili obrađen kamen za izradu hidrotehničkih objekata i zidanja u niskogradnji.

U skladu sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list CG", br. 49/10) je precizirano da se geološka istraživanja i eksploatacija mineralnih sirovina, uključujući i izgradnju rudarskih objekata, na područjima na kojima se nalaze nepokretna kulturna dobra, kao i na udaljenosti do 500 m od granicanjihove zaštićene okoline, ne mogu se vršiti bez prethodne saglasnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara. U Koncesioni akt potrebno unijeti odredbe Zakona o zaštiti kulturnih dobara, član 87 i 88, koji se odnose na slučajna otkrića – nalaze od arheološkog značaja kojim se propisuje da, ukoliko se prilikom arheoloških radova naiđe na arheološke ostatke, sve radove treba obustaviti i o tome obavijestiti Ministarstvo kulture i Upravu za zaštitu kulturnih dobara, kako bi se preduzele sve neophodne mjere za njihovu zaštitu.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara dostavila je Ministarstvu ekonomije sljedeća mišljenja, u skladu sa članom 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara:

-Akt, br.03-578/2016-3 od 22.03.2017. godine, da se na udaljenosti cca 300 m od tehnogenog ležišta "Sjenokosi" – Šula, opština Pljevlja, nalazi nepokretno kulturno dobro "Spomen – bista narodnog heroja "Radoja Kontića".

U skladu sa navedenim mišljenjem, prilikom izrade Koncesionog akta, Ministarstvo ekonomije će buduće ležište "Sjenokosi" – Šula okonturiti u granicama kako bi se ispoštovao član 92 Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

-Akt, br. 03-578/2016-4 od 22.03.2017. godine, da na prostoru ležišta "Ristova Ponta", opština Ulcinj, ne postoje evidentirana pojedinačna kulturna dobra.

-Akt, br. 03-578/2016-5 od 22.03.2017. godine, da na prostoru ležišta "Jargič", opština Nikšić, ne postoje evidentirana pojedinačna kulturna dobra.

-Akt, br. 03-578/2016-7 od 22.03.2017. godine, da na prostoru ležišta "Ober", opština Pljevlja, ne postoje evidentirana pojedinačna kulturna dobra.

-Akt, br. 03-578/2016-8 od 22.03.2017. godine, da na prostoru ležišta "Darza", opština Ulcinj, ne postoje evidentirana pojedinačna kulturna dobra.

Predmet koncesija

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisane su Zakonom o koncesijama („Službeni list CG“, br.08/09), Zakonom o rudarstvu ("Službeni list CG", br.65/08) i Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07 i „Sl.list CG“, br. 28/11 i 42/11).

Predmet koncesija su:

1. Ležište "Ristova Ponta" TGK, opština Ulcinj,
2. Pojava AGK "Jargič", opština Nikšić,

3. Pojava TGK "Pogled", opština Rožaje,
4. Pojava TGK "Ober", opština Pljevlja,
5. Tehnogeno ležište TGK "Sjenokosi" – Šula, opština Pljevlja i
6. Ležište "Darza", TGK, opština Ulcinj.

Položaj i osnovne karakteristike istražno-eksploatacionih prostora mineralnih sirovina čija se detaljna geološka istraživanja i eksploatacija predviđa

1. Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“, opština Ulcinj

Položaj ležišta

Ležište tehničko-građevinskog kamena "Ristova Ponta" nalazi na oko 8 km sjeverno od Ulcinja, na lijevoj obali povremenog toka Brdele, odnosno na zapadnoj padini Briske gore, neposredno ispod Crvene stijene (168 mnm). Ovaj prostor administrativno pripada teritoriji opštine Ulcinj.

Šire područje ležišta tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“, pripada listu Ulcinj 1:100 000, sekcija Šasko jezero 1:25 000.

Eksploataciono polje tehničko-građevinskog kamena ležišta „Ristova ponta“, nalazi se neposredno uz regionalni asfaltni put Ulcinj-Vladimir, sa koga se odvaja pristupni put prema ležištu. Preko Ulcinja je ovo ležište povezano modernom saobraćajnicom, ranga magistralnog puta, sa Barom i ostalim mjestima u Crnoj Gori, dok je preko Vladimira povezano sa Sukobinom, Međurečjem i Barom.

Eksploataciono polje je ograničeno tačkama A, B, C, D, E, F i G i pravim linijama između ovih tačaka, a zahvata površinu od 7,91 ha, i to:

Konturna tačka	K o o r d i n a t e		Kota (m.n.m.)	Površina (ha)
	X	Y		
A	4 674 805	6 605 420	40,9	7,91
B	4 674 004	6 605 543	128,0	
C	4 674 832	6 605 690	130,0	
D	4 674 611	6 605 649	125,0	
E	4 674 575	6 605 600	100,0	
F	4 674 575	6 605 420	46,9	
G	4 674 780	6 605 475	40,0	

Geološke karakteristike ležišta

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“ izgrađuju karbonatni sedimenti gornje krede (santon-kampana i mastrihta) i kvartara. Santon-kampan ($K_2^{4,5}$) je zastupljen slojevitim, rjeđe debeloslojevitim i bankovitim krečnjacima, koji izgrađuju sjeverni i središnji dio ležišta. Sadrže mnoštvo prslina, koje su ispunjene kalcitom i svijetlosmeđe su boje, strukturnog tipa: W, W-P, P, P-G (biomikriti, biopelmikriti, pelbiospariti, fenestralni i stromatolitsko-fenestralni mikriti), dolomitičnim krečnjacima i rijetko dolomitima, u naizmjeničnoj smjeni. Dolomitizacija je kasnodijagenetska i zahvatila je samo pojedine djelove stuba naslaga, tako da su zastupljeni prelazi od krečnjaka do dolomitičnih krečnjaka. dijelu do dubine od 30 do 35 cm, prevlađuje crvenica pomiješana sa humusnim materijalom.

Ležište „Ristova Ponta“ obuhvata padinski dio Briske gore dužine 400 m, širine 200 m, a po visini od aluvijalne ravni (na 40 mnv) do kote na 145 mnv, kao i da je položaj ležišta izuzetno povoljan za eksploataciju.

Ležište tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“ pripada sedimentnom tipu ležišta.

Hidrogeološke karakteristike ležišta

Prostor antiklinale Možure i Briske gore, kao i ležišta „Ristova Ponta“, izgrađuju stijene velike poroznosti. Radi se o veoma propusnim terenima, koji su u nižim horizontima, nosioci podzemnih voda u vidu razbijene karstne izdani. Kada je eksploatacija krečnjaka iz ovoga ležišta u pitanju, važno je istaći da se nivo te izdani ne penje iznad kote korita Brdele, što znači da ne može ometati proces eksploatacije.

Inženjersko-geološke karakteristike ležišta

Sa inženjersko-geološkog aspekta, tereni antiklinalne strukture Možure i Briske gore, kao i samog ležišta tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“, izgrađuju sedimenti jako vezani, veoma okamenjeni i mjestimično dolomitisani. Stijene su toliko okamenjene, krute i vezane, da se i pored brojnih diskontinuiteta i kaverni u istim, mogu držati iskopi u vertikalnim zasjecima, čak i potkopima, a tuneli manjih poprečnih presjeka i dovoljnom nadtunelskom debljinom stijena i bez podgrađivanja. To je posledica velike zglobljenosti pojedinih velikih blokova ili paketa blokova okonturenih površinama diskontinuiteta. Tereni izgrađeni od ovih stijena, pripadaju grupi veoma nosivih i stabilnih terena. U takvim terenima, iskopi su mogući, uglavnom, pomoću eksploziva. Prema građevinskim normama, takve stijene pripadaju IV do VI kategoriji, dok su ostale fizičko-mehaničke karakteristike određene laboratorijskim ispitivanjima.

Rezerve tehničko-građevinskog kamena i njegova primjena

Ministarstvo ekonomije je ovjerilo „Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Ristova ponta“, stanje 31.12.2013. godine“, sa sljedećim količinama:

Rezerve	Kategorija		Ukupne rezerve t-g kamena, m ³
	B	C ₁	
Geološke	717.146,0	800.288,0	1.517.434,0
Bilansne	717.146,0	800.288,0	1.517.434,0
Eksploatacione	645 431,4	720 259,2	1.365.690,6
Zaokruženo			1.365.690

Na osnovu dobijenih rezultata laboratorijskih ispitivanja, a u saglasnosti sa tehničkim uslovima iz važećih jugoslovenskih standarda, tehničko-građevinski kamen iz ležišta „Ristova Ponta“, kod Ulcinja, zadovoljava propisane uslove kvaliteta i može se upotrebiti za proizvodnju:

- nefrakcionisane i frakcionisane kamene sitneži za izradu:
  - donjih nosećih mehanički stabilizovanih (tamponskih) slojeva kolovoznih konstrukcija (JUS U.E9.020 i Opšti tehnički uslovi);
  - donjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku (JUS U.E9.028);
  - gornjih nosećih slojeva kolovoznih konstrukcija od bituminiziranog materijala po vrućem postupku na putevima svih grupa saobraćajnog opterećenja (JUS U.E9.028);
  - kolovoznih zastora (habajućih slojeva) od asfalt betona po vrućem postupku na putevima sa srednjim, lakim i vrlo lakim saobraćajnim opterećenjem (JUS U.E4.014);
  - donjih slojeva cementnobetonkih kolovoznih ploča (JUS U.E3.020); i
  - cement-betona (masivnog, armiranog i prednapregnutog), koji nijesu izloženi habanju i eroziji (JUS B.B2.009);
- lomljenog kamena – neobrađenog, poluobrađenog i obrađenog, za sva zidanja u niskogradnji (podzide, portali, kosine) i visokogradnji;
- hidrotehničkog građevinskog kamena, lomljenog, poluobrađenog i obrađenog, za izradu obaloutvrda vodotokova, svih vrsta hidrotehničkih objekata, gabiona, fašina i dr.;
- kao krečnjak klase kvaliteta I, koji se koristi u industriji šećera (JUS B.B6.013); i
- kao krečnjak klase kvaliteta I, koji se koristi u metalurgiji (JUS B.B6.011).

Infrastrukturni objekti

Na užem području ležišta tehničko-građevinskog kamena „Ristova Ponta“, u radijusu od oko 500 m, prostor nije naseljen, niti ima stambenih i drugih objekata.

Ležište tehničko-građevinskog kamena “Ristova Ponta” ima veoma dobre uslove za transport sirovine kamionskim prevozom. Nalazi se pored samog asfaltnog puta Ulcinj-Vladimir, a od samog Ulcinja je udaljeno oko 8 km, ka sjeveru. Pristupni put je potrebne širine i preglednosti. Na površinskom kopu postoji sopstveni izvor električne energije (trafostanica kapaciteta 630 kw), a potrebe za pijaćom vodom su riješene priključenjem na gradski vodovod.

Imovinsko-pravni odnosi

Dio eksploatacionog polja se nalazi u privatnom vlasništvu, LN 144, 153, KO Zoganje, dok je zemljište, na LN 28, KO Briska Gora, u državnom vlasništvu.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Vlada Crne Gore je na sjednici od 16. februara 2017. godine donijela Odluku o donošenju Prostorno-urbanističkog plana Opštine Ulcinj („Sl.list CG“, br. 16/17). Ležište „Ristova Ponta“ je definisano kao koncesiono područje za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

2. Pojava arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena „Jargič“, opština Nikšić

Položaj lokaliteta

Lokalitet arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena “Jargič” nalazi se na području Opštine Nikšić, u blizini naselja Vilusi i Maočići, na istočnim padinama brda Jargič (995 mnm) i Kovačka gradina (962). Sa Nikšićem je povezan magistralnim putem dužine oko 30 km, koji dalje vodi prema Trebinju. Makadamskim kolskim putem, dužine oko 300 m, lokalitet je povezan sa asfaltnim putem Nikšić-Vilusi-Trebinje.

Pripada topografskim sekcijama “Vilusi” i “Grahovo”, 1:25 000.

Na topografskoj osnovi razmjere 1:25 000, predmetni lokalitet je ograničen konturnim tačkama A, B, C, i D i zahvata površinu od oko 12,6 ha, sa nadmorskom visinom između 800 do 960 m.n.m.:

TAČKA	KOORDINATE		POVRŠINA (ha)
	X	Y	
A	4 733 400	6 551 410	12,6
B	4733 280	6 551 630	
C	4 733 690	6 551 640	
D	4 733 720	6 551 100	

Geološke karakteristike

Prema podacima iz prethodnih geoloških istraživanja, dobijenim kroz izradu OGK, 1:100 000 i izradu Detaljne geološke karte, 1:10 000, u geološkoj građi šireg područja istražno-eksploatacionog prostora 'Jargič', učestvuju karbonatne sedimentne stijene jure i donje krede.

Istražno-eksploatacioni prostor i uža okolina izgrađeni su od krečnjaka i dolomitičnih krečnjaka donje jure (J₁), tzv. spoljnodinarijskog razvića, predstavljeni 'facijom litiotiskih krečnjaka', koja postepeno prelazi u kompleks krečnjaka i dolomita dogera i malma (J₂₊₃).

Rezerve mineralne sirovine

Procijenjene su rezerve od 500.000 m³ čvrste stjenske mase, koje bi mogle biti rentabilno zahvaćene eksploatacijom u cilju dobijanja blokova i tombolona i njihovu obradu za proizvodnju različitih građevinskih elemenata.

Kvalitet mineralne sirovine

Nema podataka o kvalitativnim svojstvima ovog tipa donjejurskih i srednjejurskih karbonata kao AGK ni iz istražno-eksploatacionog prostora ni na drugim lokalnostima da bi se koristila analogija.

Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja.

Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena na ležištu „Jargič“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Hidrografske karakteristike

Hidrografske prilike su odraz tipične kraške hidrografije i njenih fenomena i predstavlja bezvodno kraško područje. U bližem i širem području predmetnog lokaliteta nema stalnih vodotoka, niti izvora, tako da se lokalno stanovništvo snabdijeva vodom iz bistjerni.

Geomorfološke karakteristike

Istražno-eksploatacioni prostor „Jargič“ nalazi se u području Vilusa koje predstavlja brdoviti teren sa karakterističnim uzvišenjima od 880 do 1050 m.n.m. Predmetni lokalitet nalazi se na istočnim padinama brda Jargič (995 m.n.m.), po kojem je i dobio naziv.

Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su polja, uvale, dolovi, mnogobrojne plitke i duboke vrtače, jame, škrape i pećine.

Klimatske karakteristike Opštine Nikšić

Klima Nikšićkog polja je ugodna, pošto se osjećaju primorski uticaji, a uticaj kontinentalnosti najvidljiviji je u većim dnevnim i godišnjim temperaturnim amplitudama. Srednja godišnja temperatura vazduha iznosi 10,7 stepeni, a prosječna godišnja količina padavina je 1993 mm. Temperature su najvišočije u julu i avgustu, a najniže u januaru i februaru. Maksimalna količina padavina je u novembru i decembru, dok je minimum u julu i avgustu. Prosječna relativna vlažnost vazduha je 68,6 %. Nikšić ima i visoku vrijednost insolacije, oko 2220 časova godišnje. Dominantni vjetrovi su sjeverni i južni.

Infrastrukturni objekti

Pristup istražno-eksploatacionom prostoru obezbijeđen je sa asfaltnog-magistralnog puta Nikšić-Vilusi-Trebinje. Od magistralnog puta do ležišta postoji lokalni makadamski put koji ide trasom bivše pruge uskog kolosjeka, dužine oko 300 m sa dobrim elementima upotrebljivosti.

Preko istražno-eksploatacionog prostora prelazi lokalna električna mreža. Najbliža trafostanica koja zadovoljava potrebe napajanja radilišta nalazi se u Vilusima na oko 3 km od pojave arhitektonsko-građevinskog kamena.

Prostor oko predmetnog lokaliteta je slabo naseljen. Najbliže naselje je Maočići, a na oko 2 km, vazdušnom linijom, sjeverozapadno od istog se nalazi naselje Vilusi.

Imovinsko-pravni odnosi

Prostor koji je predmet ovog Plana je većim dijelom u privatnom vlasništvu i pripada KO Vilusi. Podnosioc Inicijative za davanje predmetne koncesije dostavio je List nepokretnosti br. 242, KO Vilusi i Ugovor o prodaji zemljišta na katastarskim parcelama: blok 73, br. 16, podbroj 1,2,3,4 i 5 ukupne površine 92.058 m² i blok 74, br. 7, podbroj 1,2 i 3 ukupne površine 26.600 m². Vlasnik je Mališa Kovačević, vlasnik i izvršni direktor podnosioca Inicijative DOO „Progres&Co“ – Nikšić (podaci podnosioca Inicijative).

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Istražno-eksploatacioni prostor „Jargič“ je definisan u Prostorno-urbanističkom planu Opštine Nikšić („Sl.list CG – opštinski propisi, br.16/15).

Mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara

U aktu Uprave za zaštitu kulturnih dobara, br. 03-578/2016-1 od 18.11.2016. godine, navedeno je da na prostoru istražno-eksploatacionog prostora „Jargič“ ne postoje evidentirana pojedinačna kulturna dobra I shodno tome nema smetnji za realizaciju predmetne koncesije.

3. Pojava tehničko-građevinskog kamena "Pogled", opština Rožaje

Položaj lokaliteta

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Pogled" nalazi se na području Opštine Rožaje, na udaljenosti od oko 5 km, vazdušne linije, od Rožaja, u pravcu sjeveroistoka. Sa Rožajem je povezan magistralnim putem Rožaje - Kosovska Mitrovica, dužine oko 7 km, koji dalje vodi prema graničnom prelazu Dračenovac. Sa ovog magistralnog puta, sa desne strane, se odvaja novi asfaltni put koji vodi do naselja Balotići. Predmetni lokalitet se nalazi na oko 700 m od skretanja sa magistralnog puta Rožaje - Kosovska Mitrovica, neposredno uz novi asfaltni put za Balotiće.

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena "Pogled" pripada topografskoj sekciji "Rožaje", 1:100 000, odnosno sekciji "Rožaje", 1:25 000.

Na topografskoj osnovi, razmjere 1:25 000, predmetni lokalitet je ograničen konturnim tačkama A, B, C i D i zahvata površinu od oko 6 ha, sa nadmorskom visinom od 1.130 do 1.240 m.n.m.

Istražno-eksploatacioni prostor "Pogled" se pruža pravcem sjeverozapad-jugoistok u dužini oko 400 m, prosječne širine oko 100 m.

Istražno-eksploatacioni prostor je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A, B, C i D, sa sljedećim koordinatama:

Konturna tačka	x	y
A	4 746 901,745	7 437 601,906
B	4 747 013,715	7 437 589,247
C	4 746 778,848	7 438 016,954
D	4 746 712,962	7 437 911,891

Na topografskoj karti 1:25 000 (prilog br. 1) uctane su konture istražno-eksploatacionog prostora - mikrolokacije „Pogled“, dok su detaljnije koordinate svih graničnih tačaka prostora, dati u tabeli br. 1

Tabela 1: Koordinate graničnih tačaka lokacije „Pogled“

OZNAKA	Y	X
1	7437601.906	4746901.745
2	7437595.576	4746957.730
3	7437589.247	4747013.715
4	7437641.076	4747030.733
5	7437692.905	4747047.751
6	7437767.408	4747048.592
7	7437807.395	4747038.076
8	7437859.097	4747003.764
9	7437938.025	4746891.306
10	7438016.954	4746778.848
11	7437964.422	4746745.905
12	7437911.891	4746712.962
13	7437897.773	4746735.473
14	7437874.304	4746761.867
15	7437860.707	4746781.906
16	7437833.372	4746822.622
17	7437811.013	4746856.446
18	7437796.270	4746877.112
19	7437777.723	4746902.932
20	7437753.874	4746929.705
21	7437735.906	4746938.452
22	7437725.207	4746937.897
23	7437713.649	4746932.681
24	7437697.192	4746921.463
25	7437670.969	4746911.400
26	7437643.976	4746907.425
27	7437616.983	4746903.450

Ukupna površina istražno-eksploatacionog prostora “Pogled” iznosi 60.000 m², odnosno 6,0 ha.

Geološke karakteristike

Uže područje lokaliteta “Pogled” i sami lokalitet izgrađuju karbonatne sedimentne stijene srednjeg trijasa - ladinika (T₂²). U geološkoj građi učestvuju karbonatni sedimenti, srednjeg trijasa (ladinski kat), predstavljeni tamnosivim do sivim stratifikovanim prekrystalisanim krečnjacima, koji su ispresjecani kalcitskim žicama. Generalno ovi krečnjaci padaju prema jugoistoku pod uglom od 15 do 30⁰.

Uglavnom su to debelobankoviti sivi krečnjaci koji imaju slabo izražene međuslojne površine i koji se smjenjuju ili prelaze u masivne krečnjake svjetlosive i sive boje, u nekim djelovima i rumenkastosive. Rumenkasti krečnjaci redovno sadrže mugle, konkrecije, žilice i nepravilna nagomilanja, u vidu zapuna, crvenog do crveno-žutog laporovito-karbonatno-gvožđevitog materijala, koji im daje brečast izgled.

Krečnjaci su, uglavnom, mikritskog tipa sa mikritskom osnovom, dok se sparit i mikrosparit redovno javljaju u gnijezdima, žilicama i prslinama, a ponekad potiskuju mikrit i izgrađuju veće zone u stijeni. Struktura im je mikro do sitnokristalasta. Često su prekrystalisali i tektonizirani - združgani, kada se uočava mermerisanje i brojne žilice

kalcita, a u djelovima sa više sistema prslina i pukotina, zaprljani su humusnim i gvožđevitim (limonitisanim) zemljastim materijalom.

Rezerve mineralne sirovine

Na predmetnom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu istog. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu "Pogled", uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na 6.000.000 m³ č.s.m.

Kvalitet mineralne sirovine

Nema podataka o kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja.

Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Pogled“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Hidrografske karakteristike

Hidrografske prilike su odraz tipične hidrografije i njenih fenomena koja karakterišu ovo područje. U blizini lokaliteta protiče rijeka Ibar, koja je glavni recipijent površinskih voda sa ovog područja prema slivu Crnog mora.

U blizini lokacije se nalazi nekoliko povremenih vodenih tokova, kojima se ovaj prostor drenira prema rijeci Ibru. Na širem području predmetnog lokaliteta nalazi se veći broj povremenih i stalnih izvora i vodotoka.

Geomorfološke karakteristike

Područje u kome je smješten predmetni lokalitet predstavlja, u suštini, južne i jugozapadne padine brdovitog dijela terena sa desne strane magistralnog puta Rožaje – Kosovska Mitrovica, sa karakterističnim okolnim uzvišenjima od 1.100 do 1.280 m.n.m. Lokalitet "Pogled". Predmetni istražno-eksploatacioni prostor se nalazi se na padinama uzvišenja Vrhovje (1.280 m.n.m.).

Šire područje se karakteriše oblicima reljefa nastalim kao rezultat intenzivno izražene geotektonske aktivnosti i, naročito izraženih, egzogenih erozionih procesa, koji su oblikovali manje ili veće površi, u okviru nekad jedinstvene fluviudenudacione površi, disecirane povremenim i stalnim vodenim tokovima strmih strana, uskih klisurastih dolina u karbonatnim stijenama i proširenim aluvijalnim dolinama.

Reljef predmetnog lokaliteta i okolnog terena je brdski i brdsko-planinski, sa relativno strmim padinama duž kojih se, mjestimično, zapažaju i strmi, stijenski odsjeci sa većim ostjenjacima i siparima.

Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su polja, uvale, dolovi, mnogobrojne plitke i duboke vrtače, jame, škrape i pećine.

Klimatske karakteristike Opštine Rožaje

Po geografskom položaju, razvijenosti reljefa i nadmorskoj visini, ovo područje pripada kontinentalnom tipu klime sa izrazitim planinskim odlikama. Zbog visokih planina koje ga okružuju, rožajsko područje ima pomalo specifičnu, modifikovanu planinsku klimu—mali broj dana sa vjetrovima smanjene jačine, smanjenu oblačnost i rijetku maglovitost.

Srednjomjesečne najniže temperature su u januaru ($-4,5^{\circ}\text{C}$), a najviše u julu ($15,5^{\circ}\text{C}$), a srednja godišnja iznosi $6,3^{\circ}\text{C}$.

Sniježni pokrivač se zadržava veoma dugo, od decembra do marta u gradu i do kraja maja na Hajli i Štedimu.

U Rožajama prosječna godišnja visina padavina iznosi oko 900 mm. Ljeta su srednje dužine, osim na visokim planinama, gdje su kratka i svježija. Suva su i sunčana sa smanjenim obimom padavina, sa dnevnim visokim temperaturama vazduha i svježim i prohladnim noćima. Zime su duge i hladne naročito na planinama, sa dosta velikim sniježnim pokrivačem, koji se dugo zadržava.

Infrastrukturni objekti

Pristup istražno-eksploatacionom prostoru obezbijeđen je sa magistralnog puta Rožaje - Kosovska Mitrovica. Od magistralnog puta do predmetnog lokaliteta postoji lokalni asfaltni put, dužine oko 700 m, koji dalje vodi prema naselju Balotići. Ovaj put prolazi u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta i njime je moguće vršiti transport svim vozilima, koja se koriste u javnom saobraćaju bez pratnje.

Preko istražno-eksploatacionog prostora ne prelazi lokalna električna mreža. Najbliža trafostanica, koja zadovoljava potrebe napajanja radilišta, nalazi se u mjestu Njeguši, na oko 700 m od pojave tehničko-građevinskog kamena.

U neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta nema naseljenih mjesta. Najbliža naselja su Njeguši oko 700 m vazdušne linije istočno od lokacije i Višnjice na oko 1,2 km južno od predmetne lokacije.

Imovinsko-pravni odnosi

Zemljište na kojem se nalazi istražno-eksploatacioni prostor, koji je predmet ovog Plana, je u državnom vlasništvu i pripada KO Balotiće.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Istražno-eksploatacioni prostor „Pogled“ nije obuhvaćen Prostorno-urbanističkim planom Opštine Rožaje kao koncesiono područje i shodno tome, prema podacima privrednog društva „Alis“ d.o.o. iz Rožaja, koji je podnosioc Inicijative za dodjelu koncesije, u toku je izrada Lokalne studije lokacije, u cilju stvaranja uslova za istraživanje i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena na predmetnoj lokaciji (br.01-787/1 od 21.7.2016. godine). Ukoliko Lokalna studije lokacije ne bude donešena, Ministarstvo ekonomije će obustaviti dalji postupak davanja koncesije.

4. Pojava tehničko-građevinskog kamena „Ober“, opština Pljevlja

Položaj lokaliteta

Lokalitet tehničko-građevinskog kamena „Ober“ nalazi na području Opštine Pljevlja, u blizini naselja Odžak i brda Odžina glava (1.039), a na istočnim padinama istoimenog brda Ober (1.041 mnm). Sa Pljevljima je povezan magistralnim putem dužine oko 10 km, koji dalje vodi prema Đurđevića Tari i Žabljaku. Makadamskim kolskim putem dužine oko 800 m, koji se odvaja od Odžaka i ide uz rijeku Vezišnicu i zapadnim padinama brda Odžina glava, lokalitet je povezan sa asfaltnim putem Pljevlja-Đurđevića Tara-Žabljak. Pripada topografskoj sekciji „Pljevlja“, 1:25 000.

Na topografskoj osnovi, razmjere 1:25 000, predmetni lokalitet je ograničen konturnim tačkama A, B, C i D i zahvata površinu od oko 9,8 ha, sa nadmorskom visinom između 780 do 920 m.n.m.

Istražno-eksploatacioni prostor je ograničen pravim linijama koje prolaze kroz konturne tačke A, B, C i D, sa sljedećim približnim koordinatama:

Konturna tačka	X	Y
A	4 794 451	6 610 890
B	4 793 914	6 610 897
C	4 793 901	6 610 456
D	4 794 112	6 610 467

Ukupna površina istražno-eksploatacionog prostora „Ober“ iznosi 93.755 m², odnosno 9,37 ha.

Geološke karakteristike

Uvidom na terenu utvrđeno je da je na ovom lokalitetu u ranijem periodu vršena u manjem obimu eksploatacija kamena, vjerovatno za potrebe Opštine Pljevlja za nasipanje i održavanje lokalnih puteva.

Šire područje lokaliteta "Ober" izgrađuju karbonatni sedimenti trijasa, i to: anizika (T_2^1) i srednjeg i gornjeg trijasa ($T_{2,3}$).

Lokalitet "Ober" i uža okolina izgrađeni su od krečnjaka i dolomitičnih krečnjaka srednjeg trijasa - anizika (T_2^1). U litološkom pogledu predstavljeni su krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima i podređeno dolomitima, koji direktno leže preko donjotrijaskih sedimenata.

Predstavljeni su slojevitim, bankovitim i masivnim krečnjacima i dolomitičnim krečnjacima svijetlosive i rumene boje. U njima se često zapažaju poliedarski i romboedarski kristali dolomita, a sitne šupljine i međuprostor oko kristala dolomita ispunjeni su smeđastom glinovitom materijom - oksidima i hidroksidima gvožđa i sitnim kristalima pirita. Krečnjaci su, uglavnom, masivni, a rjeđe stratifikovani, bjeličasti, sivobjeličasti i tamnosivi tipa: biomikrita, biopelmikrita, biosparita i interbiosparita.

Krečnjaci su često isprijecani sistemom pukotina i žilica ispunjenih sitno do srednje kristalastim kalcitom.

Takođe, u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta, na padinama brda Odžina glava prisutni su sedimenti ladinskog i karnijskog kata ($T_{2,3}$) predstavljeni stratifikovanim i masivnim krečnjacima sa karakterističnom faunom za srednji i gornji trijas: foraminiferama, megalodonima, algama i krinoidima. Krečnjaci su, uglavnom, određeni kao biomikrospariti, a u njima se često uočavaju žilice i pukotine ispunjene sitnim i srednjeznim sparitskim kalcitom.

Rezerve mineralne sirovine

Na predmetnom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu istog. Može se konstatovati, na osnovu raspoloživih podataka, da se predmetna lokacija nalazi na povoljnom terenu sa aspekta geoloških faktora, a zbog svojih prirodnih karakteristika, može se smatrati kao teren povoljan za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Na bazi izvršene procjene na lokalitetu "Ober", uzimajući u obzir površinu prostora i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena procijenjene su na 2.000.000 m³ č.s.m.

Kvalitet mineralne sirovine

Nema podataka o kvalitativnim svojstvima mineralne sirovine. Da bi se dostigao optimalni stepen poznavanja ležišta u smislu rezervi i kvaliteta, ležišnih uslova i u vezi sa tim mogućnosti primjene i plasmana na tržištu, potrebno je izvršiti detaljna geološka istraživanja na način i u obimu koji će se definisati Projektom detaljnih geoloških istraživanja.

Izradom Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena na ležištu „Ober“, nakon sprovedenih detaljnih geoloških istraživanja, dobiće se podaci o rezervama i kvalitetu predmetne mineralne sirovine.

Hidrografske karakteristike

Hidrografske prilike su odraz tipične hidrografije i njenih fenomena koja karakterišu ovo područje. U neposrednoj blizini protiče rijeka Vezišnica, koja je glavni recipijent površinskih voda sa ovog područja i iste odvodi prema rijeci Čehotini.

U bližem i širem području predmetnog lokaliteta nema drugih stalnih vodotoka, dok se između okolnih brda Ober (1.041 m.n.m.) i Odžina glava (1.039 m.n.m.) nalazi i povremeni izvor Šumasko vrelo na udaljenosti na oko 200 m. Na širem području predmetnog lokaliteta nalazi se veći broj povremenih i stalnih izvora.

Geomorfološke karakteristike

Šire područje se karakteriše oblicima reljefa nastalim kao rezultat intenzivno izražene geotektonske aktivnosti i, naročito izraženih, egzogenih erozionih procesa, koji su oblikovali manje ili veće površi, u okviru nekad jedinstvene fluviodenudacione površi, disecirane povremenim i stalnim vodenim tokovima strmih strana, uskih klisurastih dolina u karbonatnim stijenama i proširenim aluvijalnim dolinama i zaravnima u područjima sa klastičnim i jezerskim sedimentima.

Reljef predmetnog lokaliteta i okolnog terena je brdski i brdsko-planinski, sa relativno strmim padinama duž kojih se, mjestimično, zapažaju i relativno strmi, stijenski odsjeci sa manjim ostjenjacima i siparima.

Značajni morfološki oblici koji se pojavljuju u ovom kraju su polja, uvale, dolovi, mnogobrojne plitke i duboke vrtače, jame, škrape i pećine.

Klimatske karakteristike Opštine Pljevlja

Područje pljevaljske opštine ima, uglavnom, umjereno kontinentalnu klimu sa odlikama ublažene planinske, čiji uticaj se ogleda u ekstremno niskim temperaturama, zbog čega Pljevlja spadaju u red najhladnijih opština u Crnoj Gori. Prosječni godišnji atmosferski talog je oko 780 milimetara. Pljevlja su grad sa najvećom oblačnošću u Crnoj Gori, koja u decembru iznosi i do 80 odsto. Oko 200 dana u godini Pljevlja su zahvaćena maglom.

Infrastrukturni objekti

U neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta nema naseljenih mjesta. Najbliža naselja su Baščinovići, a na oko 1 km, vazdušne linije, sjeverozapadno od lokaliteta, dok se na udaljenosti od oko 800 m južno od lokaliteta nalazi naselje Odžak.

Područje u kome je smješten predmetni lokalitet predstavlja u suštini južne i jugozapadne padine brdovitog dijela terena sa lijeve strane magistralnog puta Pljevlja – Đurđevića Tara - Žabljak, sa karakterističnim okolnim uzvišenjima od 895 do 1.041 m.n.m. Lokalitet koji je predmet ovog Plana se nalazi na padinama istoimenog uzvišenja Ober (1.041 m.n.m.), po kome je lokacija i nazvana.

Pristup istražno-eksploatacionom prostoru obezbijeđen je sa asfaltnog-magistralnog puta Pljevlja-Đurđevića Tara-Žabljak. Od magistralnog puta do ležišta postoji lokalni makadamski put koji se odvaja u mjestu Odžak i ide duž doline rijeke Vezišnice dužine oko 800 m sa dobrim elementima upotrebljivosti. Ovaj put prolazi u neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta i njime je moguće vršiti transport svim vozilima koja se koriste u javnom saobraćaju bez pratnje. Takođe, moguće je napraviti novi put preko rijeke Vezišnice izgradnjom odgovarajućeg mosta čime bi se značajno skratio pristupni put za predmetni lokalitet.

Preko istražno-eksploatacionog prostora ne prelazi lokalna električna mreža, dok visokonaponska mreža prolazi na udaljenosti od oko 700 m zapadno od predmetnog lokaliteta. Najbliža trafostanica, koja zadovoljava potrebe napajanja radilišta, nalazi se u mjestu Odžak, na oko 800 m od pojave tehničko-građevinskog kamena.

Imovinsko-pravni odnosi

Istražno-eksploatacioni prostor "Ober" se nalazi na zemljištu koje je u državnom vlasništvu i pripada KO Zekavice.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

U aktu Sekretarijata za uređenje prostora Opštine Pljevlja, br. 351-12/2017-2 od 24.02.2017. godine, dostavljen podnosiocu Inicijative za dodjelu predmetne koncesije, navedeno je da u Prostorno-urbanističkom planu Opštine Pljevlja ("Sl.list CG-opštinski propisi, br. 11/11) na području Opštine Pljevlja postoji više mogućih dobara koji mogu biti ustupljeni kroz davanje koncesije a na grafičkom prilogu 02 – Namjena površina – u plan su unijete pojedina aktuelna koncesiona područja. Ovim planom ostavlja se otvorena mogućnost da se i druga područja u obuhvatu plana, a za koja se donese Koncesioni akt realizuju u skladu sa njim.

5. Tehnogeno ležište tehničko-građevinskog kamena „Sjenokosi“ – Šula, opština Pljevlja

Položaj lokaliteta

Lokalitet „Sjenokosi“ – Šula predstavlja tehnogeno ležište tehničko-građevinskog kamena koje je nastalo kao rezultat eksploatacije cinka i olova na ležištu "Šuplja stijena".

Rudonosno područje planine Ljubišnje, u okviru koga se nalazi i ležište cinka i olova „Šuplja stijena“, nalazi se u sjevernom dijelu Crne Gore i istočnom dijelu Bosne i Hercegovine. Ležište „Šuplja stijena“ se nalazi u Opštini Pljevlja i udaljeno je 38,5 km od istoimenog grada asfaltnim putem M8 i 72,6 km od Prijepolja (željezničke stanice - pruga Beograd-Bar), Republika Srbija.

U okviru navedenog prostora, odnosno odobrenog istražno-eksploatacionog polja, nalaze se i ležišta: „Šuplja stijena“ (reviri: Istočna struktura, Stara jama i Zapadna struktura), „Đurđeve Vode“, „Paljevine“ i „Ribnik“.

Geološke karakteristike

Šire područje tehnogenog ležišta „Sjenokosi“-Šula izgrađeno je od kompleksa terigenih, karbonatnih i magmatskih stijena srednjeg i gornjeg trijasa i jure. Magmaški kompleks je predstavljen vulkanskim efuzivnim – izlivnim stijenama i eksplozivnim - piroklastičnim stijenama i formacijama subvulanske facije, pri čemu prve zahvataju širok prostor, a druge se sreću rijetko i formiraju intruzivna tijela relativno malih dimenzija.

Teren u kome je formirano rudno tijelo na ležištu „Šuplja stijena“ izgrađen je, uglavnom, od vulkanita/andezita i krečnjaka u krovini.

Tehnogeno ležište „Sjenokosi“- Šula koje je predmet koncesije predstavljeno je krečnjacima koji leže iznad andezita u ležištu „Šuplja stijena“. To su anizijsko-karnijski slojeviti i bankoviti krečnjaci mjestimično konglomeratični i brečasti, čija debljina mjestimično premašuje 100 m’.

Oni leže normalno na eruptivima, s tim što je kontakt sa andezitima mjestimično tektoniziran. Krečnjaci su i mjestimično i masivni i ispucali.

Rezerve i kvalitet mineralne sirovine

Na predmetnom lokalitetu nijesu vršena detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena, jer se radi o tehnogenom ležištu, tako da nema podataka o rezervama i kvalitetu istog.

Na bazi izvršene procjene na tehnogenom ležištu „Sjenokosi“- Šula, uzimajući u obzir površinu prostora odlagališta i morfološke karakteristike, potencijalne geološke rezerve tehničko-građevinskog kamena su veoma velike.

Sa aspekta primjene tehničko-tehnoloških rješenja eksploatacije, kao i instaliranja postrojenja za obradu mineralne sirovine, postoje dobri uslovi.

Inače, kako je već navedeno lokalitet „Sjenokosi“ – Šula predstavlja tehnogeno ležište krečnjaka koje je nastalo kao posljedica eksploatacije rude cinka i olova na ležištima „Šuplja stijena“.

Hidrografske karakteristike

Hidrografske prilike su odraz tipične hidrografije i njenih fenomena koja karakterišu ovo područje. Na prostoru ležišta nalaze se potoci Mjedenik, Ribnik, kao i veći broj povremenih i stalnih izvora.

Geomorfološke karakteristike

Na ovom području jasno se izdvajaju dvije krupne morfološke jedinice: planinski dio iznad 1.200 m, blago nagnut prema sjeveroistoku i plato Podgore, visine od 1.000 do 1.200 m, blago nagnut prema sjeveru.

Planinski dio predstavljaju visoki grebeni Ljubišnje, dinarskog pravca pružanja. To su Velika Ljubišnja (2.238 m), Vojinovac (1.904 m), Goli Vjetrenik (1.870 m), Dromira (1.601 m) i Ravna Gora (1.505 m).

Na formiranje planinske oblasti Ljubišnje glavni uticaj, pored tektonskih, imali su i fluvijalni procesi. Drenažna mreža je dobro razvijena i uglavnom je vezana za rijeku Ćehotinu. Skoro svi vodotoci su usjekli svoje korita i imaju strme dolinske strane koje ukazuju na veliki intezitet fluvijalne erozije, naročito u andezitima. Kraški proces erozije, u planinskom dijelu, ograničen je na karbonatne stijene Ravne Gore. Od kraških oblika najizraženije su vrtače i škrape. Plato Podgore, uglavnom, izgrađuju karbonatne stijene. Od morfoloških oblika, stvorenih kraškim procesima, najčešće su tanjiraste i ljevčkaste vrtače.

Ovo područje je dosta rijetko naseljeno, a stanovništvo se bavi, uglavnom, stočarstvom, a manje zemljoradnjom. U cjelini, ovo je pasivan kraj, za koji je postojanje Rudnika od posebnog značaja. Rudnik „Šuplja stijena” zauzimao je jedno od vodećih mjesta u bivšoj Jugoslaviji u proizvodnji koncentrata cinka.

Klimatske karakteristike Opštine Pljevlja

Područje pljevaljske opštine ima, uglavnom, umjereno kontinentalnu klimu sa odlikama ublažene planinske, čiji uticaj se ogleda u ekstremno niskim temperaturama, zbog čega Pljevlja spadaju u red najhladnijih opština u Crnoj Gori. Prosječni godišnji atmosferski talog je oko 780 milimetara. Pljevlja su grad sa najvećom oblačnošću u Crnoj Gori, koja u decembru iznosi i do 80 odsto. Oko 200 dana u godini Pljevlja su zahvaćena maglom.

Infrastrukturni objekti

Ovo područje je dosta rijetko naseljeno, a stanovništvo se bavi, uglavnom, stočarstvom, a manje zemljoradnjom. U cjelini, ovo je pasivan kraj, za koji je postojanje Rudnika od posebnog značaja. Rudnik „Šuplja stijena” zauzimao je jedno od vodećih mjesta u bivšoj Jugoslaviji u proizvodnji koncentrata cinka.

Izgradnjom vodovoda, još za vrijeme postojanja bivšeg Rudnika, od kaptaže pod Vjeternikom, riješeno je pitanje snabdijevanja pijaćom vodom Rudnika i rudarske kolonije u Šulima. Tehničkom vodom Rudnik se snabdijeva iz vodotoka koji se nalaze u njegovoj neposrednoj blizini.

Pristup tehnogenom ležištu tehničko-građevinskog kamena obezbijeđen je sa asfaltnog puta Pljevlja-Šula dužine oko 38 km. Ovim putem je moguće vršiti transport svim vozilima koja se koriste u javnom saobraćaju bez pratnje. Takođe, s obzirom na postojanje rudnika postoje dobri uslovi za snadbijevanje električnom energijom.

U neposrednoj blizini predmetnog lokaliteta nema naseljenih mjesta.

Imovinsko-pravni odnosi

Zemljište na kojem se nalazi tehnogeno ležište "Sjenokosi" - Šula je u državnom vlasništvu i pripada KO Gradac.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Uvidom u izvod iz Prostorno-urbanističkog plana Opštine Pljevlja konstatovano je da su rudni rejoni olova i cinka u području planine Ljubišnje i sami rudnik "Šuplja stijena" sa okolinom namjenski opredijeljeni za rudarsko-geološku aktivnost sa odgovarajućim rudarskim objektima i infrastrukturom. Ovim Planom definišu se istraživanje i eksploatacija rude i pratećih sirovina (u ovom slučaju tehničko-građevinskog kamena), prerada i obrada nemetaličnih mineralnih sirovina u sklopu rudnika.

6. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza", opština Ulcinj

Položaj lokaliteta

Ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza" u geografskom smislu pripada primorskom regionu. Nalazi se u neposrednoj blizini sela Darza i Sv. Đorđe, osam kilometara sjeveroistočno od Ulcinja, na jugoistočnim padinama Briske gore, na nadmorskoj visini od 20 do 90 metara. Prema administrativnoj podjeli prostor na kojem se nalazi ležište pripada Opštini Ulcinj.

Istražno-eksploatacioni prostor i ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza" pripada geografskom listu Ulcinj, 1:100 000, odnosno sekciji Šasko jezero, 1:25 000 i zahvata površinu od 19,40 ha.

U narednoj tabeli su date koordinate konturnih tačaka istražno-eksploatacionog prostora, kako slijedi:

	Konturna tačka	Koordinate		Kota	Površina (ha)
		X	Y	(m.n.m.)	
1	A	4 646 530	6 610 750	90	P=19,40
2	B	4 646 460	6 611 045	90	
3	C	4 646 065	6 611 025	20	
4	D	4 645 865	6 610 725	20	
5	E	4 646 110	6 610 620	63	

Geološke karakteristike

Ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza" izgrađuju karbonatne naslage gornje krede (santon-kampana i mastrihta), predstavljene svijetlosmeđim, smeđim, i sivim slojevitim i bankovitim, slabobituminoznim krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima i ređe dolomitima sa brojnim foraminiferama, ostrakodama, algama, eolisakusima i rudistima (bioklasti i cijele forme). Dolomitizacija je kasnodijagenetska i zahvatila je samo pojedine djelove stuba naslaga, tako da se javlja čitav niz prelaza od slabodolomitičnih krečnjaka, preko krečnjačkih dolomita do dolomita.

Rezerve i kvalitet mineralne sirovine

U toku 2013. godine, na ležištu tehničko-građevinskog kamena „Darza“ izvedena su detaljna geološka istraživanja tehničko-građevinskog kamena, i urađen Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta "Darza", sa stanjem rezervi 31.12.2013. godine.

Ukupne geološke, bilansne i eksploatacione rezerve tehničko-građevinskog kamena ležišta „Darza“:

	Rezerve	Kategorija		Ukupne rezerve t-g kamena, m ³
		B	C ₁	
1	Geološke	1.600.909	1.779.503	3.380.412
2	Bilansne	1.600.909	1.779.503	3.380.412
3	Eksploatacione	1.360.773	1.512.577	2.873.350

Za potrebe izrade Elaborata, odnosno određivanje kvaliteta mineralne sirovine u ležištu tehničko-građevinskog kamena "Darza" - Ulcinj korišćeni su rezultati laboratorijskih ispitivanja fizičko-mehaničkih svojstava kamena.

Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja, koja se odnose na mineraloško-petrografski i hemijski sastav i fizičko-mehaničke osobine stijenske mase, proizilazi da kvalitet karbonatnih sedimenata ležišta "Darza" kod Ulcinja zadovoljava sve kriterijume važećih domaćih standarda (JUS) u pogledu primjene u tehničko-građevinske svrhe.

Na osnovu rezultata laboratorijskih ispitivanja tehničko-građevinski kamen ležišta „Darza“ može se koristiti u građevinarstvu u tehničko-građevinske svrhe, i to prvenstveno:

- kao tehničko-građevinski kamen,
- kao sirovina za proizvodnju drobljenog separisanog kamenog agregata,
- za izradu betonskih i asfaltnih mješavina,
- za izradu donjih nosećih slojeva kolovozne konstrukcije-tampona, i
- za izradu donjih nosećih slojeva kolovozne konstrukcije stabilizovanih cementom.

Geomorfološke karakteristike

U geomorfološkom pogledu područje Darze pripada oblasti Crnogorskog primorja. Reljef ovog područja je u direktnoj zavisnosti od litološkog sastava i strukturnog sklopa terena, tako da se jasno izdvaja priobalni pojas izgrađen od flišnih naslaga i zaleđe izgrađeno od karbonatnih stijena krečnjačko-dolomitnog sastava. Visinske razlike, manje ili više, brzo rastu od obale prema zaleđu.

U priobalnom pojasu izdvajaju se markantne reljefne cjeline kao što su: Ulcinjsko polje i Zoganjsko polje, koja su izgrađena od fliša i u kojima se javljaju brojna manja ulegnuća i grebeni. Zaleđe zahvata sjeverni dio ovog područja i doseže do južnih obronaka Možure i Briske gore. Dominantan izgled reljefa u ovom dijelu terena daju krečnjački grebeni Vrh od Brdele (211 m), Crvena strana (168 m), Cungovi (188 m) i Šumata glava (135 m), na području Briske gore, Orlovo (449 m), Dočić (546 m), Kobilica (622 m), na području Možure, Sutjel (70 m), Reč (56 m) i druga uzvišenja.

Hidrogeološke karakteristike

Sa hidrogeološkog aspekta, odlike područja u kome se nalazi ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza" su relativno jednostavne. Od stalnih površinskih tokova u ovom području najznačajnija je rijeka Bojana, kao i Međurečka rijeka koja je tokom zimskog i proljećnog perioda naročito aktivna. Sjeverozapadno od ležišta Darza, povremeni površinski tokovi se javljaju jedino u toku maksimalnih padavina, kao što su: Brdela, Miđanska rijeka, Goranski potok, itd. U širem dijelu terena kaptirani su izvori sa malom izdašnošću koji se koriste za vodosnabdjevanje okolnih naselja.

Hidrogeološke prilike ovog područja uslovljene su klimom, geološkom građom, litološkim sastavom stijenskih masa i njihovim zalijeganjem, tektonskim i morfološkim karakteristikama. Područje obiluje relativno velikim količinama padavina, međutim, najveći njihov dio, zbog krečnjačkog karaktera, ponire, stvarajući podzemne tokove i izdani.

Infrastrukturni objekti

Saobraćajne veze u užem i širem području istražno-eksploatacionog prostora su veoma dobre, kada se radi o drumskom i željezničkom saobraćaju. Do ležišta, odnosno površinskog kopa, postoji makadamski put dužine oko 30 m koji je povezan sa lokalnim asfaltnim putem Zoganje - Sv. Đorđe.

Sa Jadranskom magistralom, kao glavnom kopnenom saobraćajnicom, ležište je povezano regionalnim asfaltnim putem Ulcinj - Vladimir, sa koga se u mjestu Zoganje odvaja navedeni lokalni asfaltni put Zoganje - Sv. Đorđe, koji se nalazi u neposrednoj blizini predmetnog ležišta i sa koga je obezbijeđen pristup ležištu.

Preko Ulcinja, od koga je udaljeno 8 km, ležište je modernom saobraćajnicom, ranga magistralnog puta, povezano sa Barom i ostalim mjestima u Crnoj Gori, dok je preko Vladimira povezano sa Sukobinom, Međurečjem i Ostrosom.

Najbliža željeznička stanica i pomorska luka je u Baru.

Na području Ulcinja, u priobalnom dijelu, nalazi se veći broj naseljenih mjesta: Zoganje, Darza, Sv. Đorđe, Ćurke, Sutjel, Reč, Štoj i dr. Međutim, u prethodnom periodu došlo je do snažnih migracionih kretanja iz zagorskih naselja ka priobalnom dijelu, tako da stanovništvo svoj život i rad veže za gradove i mješovita naselja priobalnog područja.

U ekonomskom pogledu, a imajući u vidu postojeću infrastrukturu, je ovo područje, uglavnom, oslonjeno na Ulcinj. Osnovna privredna grana šireg područja Ulcinja, kao uostalom cijelog crnogorskog primorja, je turizam. Pored turizma stanovništvo ovog kraja bavi se i zemljoradnjom i stočarstvom, dok je na širem prostoru opštine razvijeno više privrednih djelatnosti: ugostiteljstvo, građevinarstvo, brojne vrste usluga iz različitih djelatnosti, itd.

Imovinsko-pravni odnosi

U granicama ležišta nema naselja, a zemljište koje je dijelom u privatnom, a dijelom u državnom vlasništvu, obraslo je niskom šumom i kamenito je, zbog čega je teško prohodno.

Prostorno-urbanistička dokumentacija

Vlada Crne Gore je na sjednici od 16. februara 2017. godine donijela Odluku o donošenju Prostorno-urbanističkog plana Opštine Ulcinj („Sl.list CG“, br. 16/17). Ležište „Darza“ definisano je kao koncesiono područje za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena .

Obrazloženje

Koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina definisana su Zakonom o geološkim istraživanjima („Sl.list RCG“, br. 28/93, 27/94, 42/94 i 26/07), Zakonom o rudarstvu („Sl.list CG“, br.65/08) i Zakonom o koncesijama („Sl.list CG“, br.8/09) kojim je uređen način i postupak dobijanja koncesija za korišćenje prirodnog bogatstva-mineralnog resursa.

S obzirom da su određena pravna lica podnijela inicijativu za dodjelu koncesija za korišćenje mineralnih sirovina, Ministarstvo ekonomije, na osnovu ocjene da su inicijative prihvatljive, predlaže Vladi Crne Gore da se iste uvrste u Plan davanja koncesija za 2017. godinu.

Komisija za procjenu opravdanosti inicijativa, koju je obrazovalo Ministarstvo ekonomije, izvršila je terenski obilazak lokaliteta svih lokaliteta datih u ovom Planu i na osnovu geodetskog rekognosciranja utvrdila na topografskoj osnovi, 1:25 000, koordinate konturnih tačaka i površinu istih.

Komisija je na osnovu izvršene prethodne prospekcije (metoda vizuelnog otkrivanja i praćenja izdanaka rudnog tijela na površini – tzv. neposredna indicija) i podataka iz Osnovne geološke karte, 1:100 000, izvršila procjenu uslova za geološke i eventualne eksploatacione radove.

Komisija je inicijative investitora procijenila, sa aspekta potencijalnih geoloških rezervi i saznanja o kvalitetu istih i uslovima za eksploataciju, povoljnom za dodjelu koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju predmetnih mineralnih sirovina.

Prilikom odabira istražno-eksploatacionih prostora vodilo se računa o prostorno-urbanističkoj dokumentaciji, kako ne bi došlo do konflikta plana eksploatacije i prostorno-urbanističkog plana, o samoj poziciji prostora (nalaze se u široj okolini navedenih opština na, uglavnom, državnom zemljištu i u blizini nema naselja), kao i o zainteresovanosti određenih investitora za dodjelu koncesija.

POSTUPAK ZA DAVANJE KONCESIJA

Na osnovu člana 17 Zakona o koncesijama, postupak za davanje koncesija pokreće nadležni organ izradom Koncesionog akta, u skladu sa predmetnim Planom.

Postupak iz stava 1 člana 17 može se pokrenuti i na inicijativu zainteresovanog lica.

U skladu sa članom 41 zainteresovano lice može nadležnom organu podnijeti inicijativu za pokretanje postupka davanja koncesije koja nije sadržana u Planu iz člana 7 stav 1 Zakona o koncesijama. Uz zahtjev, shodno stavu 2 navedenog člana, zainteresovano lice podnosi ministarstvu podatke i informacije potrebne za pripremu Koncesionog akta.

ROKOVI ZA OBJAVLJIVANJE JAVNOG OGLASA ZA DAVANJE KONCESIJA

Postupak za davanje koncesija pokreće Ministarstvo ekonomije izradom Koncesionog akta, u skladu sa Godišnjim planom iz člana 7 Zakona o koncesijama.

- Nakon donošenja Plana koncesija, Ministarstvo ekonomije pristupiće izradi koncesionih akata tokom aprila, maja i juna mjeseca tekuće godine.
- Kada se završi izrada koncesionih akata, Ministarstvo će u julu mjesecu tekuće godine organizovati javnu raspravu i nakon toga dostaviće Vladi iste sa izvještajem sa javne rasprave, na razmatranje i usvajanje.
- Nakon usvajanja koncesionih akata, Ministarstvo će objaviti Javni oglas za davanje koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, po sljedećoj dinamici:

-Septembar mjesec:

1. Pojava arhitektonsko-građevinskog (ukrasnog) kamena "Jargič", opština Nikšić,
2. Tehnogeno ležište tehničko-građevinskog kamena "Sjenokosi" – Šula, opština Pljevlja i
3. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Darza", opština Ulcinj.

-Oktobar mjesec:

1. Ležište tehničko-građevinskog kamena "Ristova Ponta", opština Ulcinj,
2. Pojava tehničko-građevinskog kamena "Pogled", opština Rožaje i
3. Pojava tehničko-građevinskog kamena "Ober", opština Pljevlja.